

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search
<http://ageconsearch.umn.edu>
aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

Súhrn

Ak sa ekonomika chovu oviec v nových podmienkach chce postaviť na úroveň ostatných odvetví výroby, kde sa v súčasnosti dosahuje vyššia účinnosť vstupov, bude musieť chov oviec prejsť účinnou a systémovou reštrukturalizáciou, a to nielen od už tak dlho proklamovanej zmeny úžitkového zamerania z výrobového radu vlna - mlieko - mäso na nové produkčné zameranie mlieko - mäso - vlna. S touto úlohou sa už chovatelia vyrovnali. Ak sa chce urobiť chov oviec rentabilným, musí sa zmeniť postoj k tomuto odvetviu cez chovateľskú disciplínu organizáciu práce, mechanizáciou, ale aj za účinnej podpory štátu, ktorá je v posledných rokoch primeraná a chov oviec sa stáva zaujímavý.

Kľúčové slová: produkcia, produktivita práce, dotácie, reprodukcia, úžitkovosť.

Literatúra

- BIELIK, P. a kol.: Agrárna ekonomika. 2. nezmen. vyd. Nitra: SPU, 1998. 241 s.
 MURGAŠ, J. a kol.: Manažment a marketing v chove oviec a kôz. Nitra: SPU, 1997. 478 s.
 LAZARČÍK, J.: Ekonomická efektívnosť chovu oviec. In: Poľnícke novinky, roč. 7, 1997, č. 36, s. 12-13.
 Správa o poľnohospodárstve a potravinárstve v SR, 1998.
 Situačná a výhľadová správa - Ovce. Bratislava: VÚEPaP, september 1998.

Kontaktná adresa:

doc. Ing. Juraj Lazarčík, CSc.

Katedra ekonomiky, Fakulta ekonomiky a manažmentu, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, tel.: 087/60 11 11

Acta oeconomica et informatica 1
 Nitra, Slovaca Universitas Agriculturae Nitriae, 1999, s. 22—24

KOMPOZÍCIA AGRÁRNEHO EXPORTU SR A ČR THE COMPOSITION OF AGRICULTURAL EXPORTS IN THE SLOVAK AND CZECH REPUBLICS

Peter BIELIK, Dawit ALEMU

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre

The composition of the agricultural exports of the Slovak Republic and the Czech Republic is analysed and compared. The calculated values of the index showed that the composition of exports of the two republics was similar and the same similarity was detected both in the market economies and economies in transition. This can be interpreted as positive sign because it implies that both republics entered markets of developed countries for commodities which can no longer be sold in domestic market.

Key words: composition of agricultural exports, index of similarity, market economy, economies in transition

Pred začiatkom ekonomickej transformácie mala bývalá ČSFR rozhodujúce obchodné vzťahy hlavne s krajinami strednej a východnej Európy, ktoré sa v súčasnosti nachádzajú v procese transformácie. Zmena obchodnej orientácie transformujúcich sa krajín však prináša rad problémov. Súvisia najmä s dlhodobou existenciou konkurenčného prostredia v rámci EÚ a ostatného vyspelého sveta, ktoré pôsobilo na zefektívňovanie agropotravinárskeho sektora a jeho trhov v rámci svetového obchodu. Presadenie sa SR a ČR na trhoch vyspelých krajín sveta závisí najmä od kompozície ich domáceho agroexportu, čo bude v perspektíve znamenať nielen posilnenie vzájomných obchodných vzťahov, ale aj zmenu obchodnej bilancie a konkurencieschopnosti ich agropotravinárskej produkcie.

Materiál a metódy

Kompozíciu agrárneho exportu uskutočníme použitím indexu podobnosti (index of similarity). Index podobnosti sa vypočíta ako:

$$I_{EX} = 1 - \sum (\alpha_i^E - \alpha_i^W)^2$$

kde:

α_i^E – podiel komodity i na celkovom poľnohospodárskom exporte na východ (bývalé plánované ekonomiky),

α_i^W – podiel komodity i na celkovom poľnohospodárskom exporte na západ (trhové ekonomiky),

I_{EX} – index podobnosti.

Hodnota I_{EX} je od 0 do 1. Hodnota 1 znamená, že kompozícia exportu je pre obidva regióny podobná a hodnota 0 vyjadruje absolútnu nekompatibilitu kompozície exportu.

Rast hodnoty I_{EX} vyjadruje posilnenie obchodných vzťahov v agropotravinárstve s krajinami s vyspelou trhovou ekonomikou.

Pre analýzu sa medzi krajiny s vyspelou trhovou ekonomikou zaradili krajiny EÚ-15, krajiny EZVO a Severná Amerika. Za transformujúce sa krajiny považujeme krajiny spoločenstva nezávislých štátov, baltické štáty, krajiny CEFTA a ostatné východo-európske štáty. Ostatné krajiny sa vyňali zo súboru z dôvodu, že získané údaje boli agregované pod spoločným názvom "Ostatné krajiny" a nebolo možné rozlišovať krajiny podľa druhu ekonomiky.

Výsledky a diskusia

Z hodnôt indexu podobnosti pre SR a ČR uvádzaných v tabuľke 1 vyplýva, že kompozícia agroexportu SR a ČR je približne podobná.

Pre komparáciu hodnoty indexu podobnosti so skladbou vývozu jednotlivých krajín uvádzame v grafoch 1 a 2 teritoriálnu

Tabuľka 1 Kompozícia agrárneho exportu SR a ČR

Štát (1)	1993	1994	1995	1996	1997
Hodnota indexu podobnosti - I _{EX} (2)					
Česká republika (3)	0,9863	0,9851	0,9973	0,9974	0,9981
Slovenská republika (4)	0,7960	0,9650	0,9811	0,9852	0,9868

Table 1 The composition of agricultural exports in the Slovak and Czech Republic
(1) state, (2) index of similarity, (3) Czech republic, (4) Slovak Republic

orientáciu agroobchodu ČR a SR. Z teritoriálnych štruktúr agroobchodu vyplýva, že index podobnosti v danom období dosahoval v oboch krajinách hodnoty menšie ako 1. Napr., v Slovenskej republike bola v roku 1995 hodnota I_{EX} 0,9811 z dôvodu, že v teritoriálnej štruktúre agropotravinárskeho vývozu Slovenska prevládala vývoz do transformujúcich krajín, najmä do krajín CEFTA (graf 1).

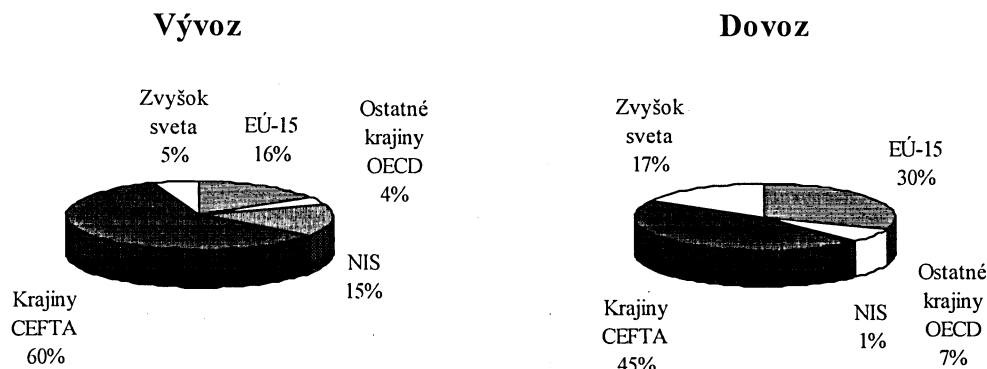
Skutočnosť, že hlavným zámerom analyzovaných krajín je integrácia s krajinami EÚ, presadenie sa na spoločných trhoch týchto krajín uľahčí ich budúci integračný zámer.

Teritoriálna štruktúra agroobchodu medzi ČR a SR je rozdielna. Ako je uvedené v grafoch 1 a 2, v teritoriálnej štruktúre agroobchodu SR dominujú susedné krajiny (okolo 60 % na vývoze a 45 % na dovoze v roku 1995). V ČR dominujú krajiny EÚ (okolo 40 % na vývoze a 54 % na dovoze v roku 1995). Preto je aj vývoj kompozície agroexportu v malej miere rozdielny.

Graf 1 Teritoriálna štruktúra agroobchodu Slovenskej republiky v roku 1995

Prameň: Vypočítané na základe údajov „Analýza situácie na trhoch CEFTA“. Bratislava, VÚEPP, 1997.

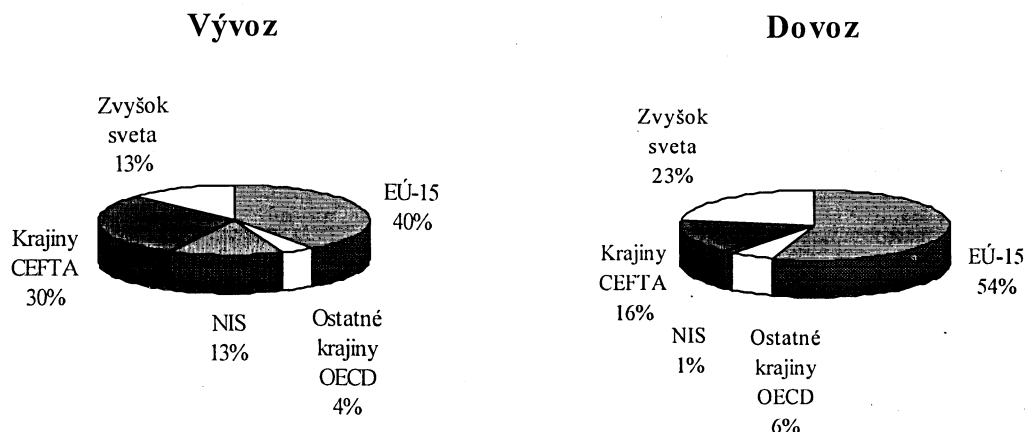
Graph 1 Territorial structure of agricultural trade of the Slovak Republic in 1995

Graf 2 Teritoriálna štruktúra agroobchodu Českej republiky v roku 1995

Prameň: Vypočítané na základe údajov „Analýza situácie na trhoch CEFTA“. Bratislava, VÚEPP, 1997.

Graph 2 Territorial structure of agricultural trade of the Czech Republic in 1995

Súhrn

Agrárna politika uplatňovaná v jednotlivých členských krajinách CEFTA vychádza vo všeobecnosti z transformačného procesu hospodárstva, asociačných dohôd jednotlivých krajín s EÚ a zo záverov Uruguajského kola Všeobecnej dohody o clách a obchode (GATT / WTO). Kompozícia agrárneho exportu SR a ČR analyzovaná metódou indexu podobnosti poukazuje na rast jeho úrovne aj po rozdelení bývalej ČSFR. Z uskutočnenej analýzy vyplýva pozitívna tendencia presadzovania sa obidvoch samostatných krajín na trhoch s vyspelou ekonomikou. V komparácii obidvoch krajín sa však dosiahla vyššia hodnota indexu pre ČR.

Kľúčové slová: kompozícia agrárneho exportu, index podobnosti, trhové ekonomiky, transformujúce sa ekonomiky

Literatúra

BIELIK, P.: Komparácia výkonnosti slovenského poľnohospodárstva. In: Acta oeconomica et informatica, roč. 1, 1998, č. 1, s. 11-15.

KARP, L. - STEFENOU, S.: Domestic and trade policy for Central and East European Agriculture. Discussion paper, No. 814. London: Centre for economic policy research, 1993.

Komparácia slovenského a českého poľnohospodárstva s Európskou úniou. Bratislava: VÚEPP, 1996. 76 s.

MATOŠKOVÁ, D.: Analýza situácie na trhoch CEFTA. In: Vedecké práce, 1996. Bratislava: VÚEPP, 1997, s. 67-74.

PODOLÁK, A.: Agroobchodné bilancie krajín CEFTA. In: Acta oeconomica et informatica, roč. 1, 1998, č. 2, s. 29-31.

Kontaktná adresa:

doc. Ing. Peter Bielik, PhD., Ing. Dawit Alemu

Katedra ekonomiky, Fakulta ekonomiky a manažmentu, Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Tr. A. Hlinku 2, 949 76 Nitra, e-mail: bielik@sun.uniag.sk, dawit@sun.uniag.sk

NOVÁ NORMA PRE BIBLIOGRAFICKÉ ODKAZY

Od apríla 1998 platí na Slovensku STN ISO 690. Norma je určená autorom a vydavateľom na vytváranie bibliografických odkazov (použitá literatúra) a na formuláciu citácií, ktoré sa nachádzajú v texte a spájajú text so záznamom v zozname bibliografických odkazov.

Nevzťahuje sa na rukopisy alebo iné nepublikované dokumenty. Ú D A J E (berú sa z titulného listu, etikety a pod.)

Hlavná zodpovednosť (autor)

Meno autora sa uvádza vždy v poradí: priezvisko (veľkými písmenami), rodné meno (malými písmenami). Za priezviskom osoby, za ktorým nasleduje rodné meno sa dáva čiarka, medzera (,).

Rodné meno sa môže skrátiť na iniciálové skratky tak, aby skrátenie nepôsobilo nejasnosti, týkajúce sa totožnosti osoby. Za iniciálovou skratkou rodného mena sa dáva bodka, medzera (.). Tituly sa neuvádzajú.

Ak je v dokumente viac autorov, stačí uviesť prvé tri mená. Ostatné sa môžu vynechať. Ak sa mená vynechávajú, za posledným sa uvedie skratka a i., resp. et al. Dve alebo tri mená sa navzájom oddelujú pomlčkou s medzerami po oboch stranách pomlčky (-).

Príklad

PAULÍNÝ, Ján — ŠEVC, Eugen — ŠTOLC, Milan

Mená vedeckých redaktorov takých dokumentov, ktoré sa skladajú z diel pochádzajúcich z rozličných zdrojov alebo z príspevkov rozličných autorov, sa môžu spracovať ako údaje o hlavnej zodpovednosti len v tom prípade, ak sa meno editora zreteľne odlišuje v informačnom dokumente. V takom prípade sa za menom uvedie skratka ed. (editor) a red. (redaktor).

Ak sa v dokumente nenachádza meno autora a nedá sa zistiť, môže sa tento údaj vynechať a na prvom mieste odkazu sa umiestni názov. Výraz anonym sa nepoužíva.

Názov

Za menom autora alebo autorov sa pred hlavným názvom dáva dvojbodka, medzera (:). Ak sa používa citačná metóda prvého údaja a dátumu (pozri Citácie) za menom autora sa dvojbodka nedáva.

Názov sa musí uvádzať v jazyku citovaného dokumentu a podľa potreby sa transliteruje z cudzieho jazyka do latiniky. Preklad názvu sa môže pripojiť v hranatých zátvorkách za názvom. Ak sa v dokumente nachádza názov v niekoľkých jazykoch, reprodukuje sa v hlavnom jazyku dokumentu. Ak je viac názvov rovnako dôležitých, reprodukuje sa ten, ktorý sa nachádza na prvom mieste.

Za názvom nasleduje bodka, medzera (.), alebo medzera, dvojbodka, medzera (:) ak sa uvádza podnázov.

Podnázov (nepovinný údaj)

Ak sa usúdi, že podnázov uľahčí identifikáciu (napr. pri výskumných správach), uvedie sa.

Vydanie

S výnimkou prvého vydania v odkaze treba uviesť číslo vydania alebo spresnenia obsahujúce informácie o vydaní tak, ako sú uvedené v dokumente.

Termíny, ktoré vyjadrujú číselnú sekvenciu (druhé, tretie a pod.) sa uvádzajú arabskými číslicami.

Výrazy, ktoré označujú vydanie sa musia skracovať v súlade s normou ISO 832.